

Miloslav Trnka

„Dva vozy jedou, varhany vezou ...“

Takový novinový titulek se v březnu roku 1781 mohl objevit, pokud by tenkrát Lhenice navštívil nějaký pohotový reportér. Do místního chrámu sv. Jakuba totiž právě dorazil vzácný náklad - fungl nové varhany. Jejich slavný konstruktér jménem Fridrich Jáchym Semrád je hned na místě se svými tovaryši usadil a sám seřídil. Nástroj vezli hodně zdaleka, až ze Sedlce od Prahy (dnešní název Sedlec-Prčice, okr. Benešov).

Ale článek nevyšel. Proč? Protože základní pilíř novodobé české žurnalistiky - „Krameriusovy C. k. Pražské Poštowské Nowiny“ vyšly poprvé až o osm let později, v létě roku 1789. Ostatně s novináři by to bylo stejné jako dnes, co s takovou suchou zprávou, když kočího cestou ani netrefil šlak? Ani transport nebyl vůbec přepaden? Mediálně vzato, velkým dějinám (včetně soupisu v šikovné příručce Zprávy o varhanách a varhany v okrese Prachatice, 1988) tak přesun varhan do Lhenic časově zcela unikl. Ne tak pozornému lhenickému městskému písaři a dokumentátoru Václavu Schönovi, který později do pamětní knihy městysu zaznamenal:

„Ty v zdejšímu chrámu Páně se vynacházející varhany i s positivem z fundamentu byly na místě předešlého starého, velice sešlého positivu v roku 1781 skrze Fridricha Semráda, měšťanského varhanáře ze Selce nově zhotovený. Jsou dle vejkazu pozůstávajícího originálu kontraktu postavený od 21. března 1781. Za jejich zhotovení a postavení 200 zlatých ve stříbře zaplaceno, mimo zběhlých autrat od jich přivezení ze Selce do Elhenic. Kterýžto výlohy skrze předsevzatou dobrovolnou sbírku zdejších osadníků sešlých peněz zaplacené byly. Cokoliv ty nově postavené varhany od časů jejich vícekrát opravené býti musely, na jejich opravu zběhlý výlohy z peněz Svato Janské kaple vždy zaplacené byly.“

Kronikář Schön v záznamu ještě píše, že renovaci Semrádem postavených varhan potom provedl varhanář Franz Jentschke, pozvaný z Krumlova někdy kolem roku 1830: *„ Tak musela předce hlavní oprava těch varhan předsevzatá býti, kterou měšťanský varhanář František Jentske z Českého Krumlova vzal a takové do dobrého stavu přivedl, jak se nyní vynacházejí ...“*

Fridrich Jáchym Semrád (1743-1816) se vyučil varhanářem u svého otce, barokního mistra Fridricha Ferdinanda Semráda (1704-1784), jehož varhany sestrojené r. 1752 stále stejně velebně znějí v zámecké kapli sv. Jiří v Českém Krumlově při koncertech duchovní hudby. Nástroje ze sedlecké dílny postavené oběma Semrády v poslední třetině 18. století můžeme ještě dnes obdivovat i ve Frantolech, Brlohu, Horním Dvořišti, Týně nad Vltavou, v Zahájí na Českobudějovicku. Do Zahájí byly přemístěny ze starého kostela v Hosíně, zbouraného roku 1898. Lhenický nástroj také vydržel téměř jedno století, následně jej vystřídaly několikery jiné, modernější varhany.

Sborník Vodňany a Vodňansko 8 (red. PhDr. Pavla Stuchlá, Ph. D.)

Obsahuje historicko-vlastivědné práce rozvinuté ve třech tématických rovinách:

Hmotné památky

KOVÁŘ, Daniel: Kozí zámek u Záblatí

KUBÍKOVÁ, Anna: Hrad Helfenburk v polovině 15. století

FRÖHLICH, Jiří: Dva kadluby ve sbírce vodňanského muzea

Z vodňanského kostela

STUHLÁ, Pavla: Presentace na farní / děkanské beneficium ve Vodňanech v písemnostech schwarzenberského patronátu (1661 - 1710)

ŠTOGROVÁ-DOLEŽALOVÁ, Jarmila: Štech - Aleš - Bosáček: výzdoba děkanského kostela ve Vodňanech v úryvcích z korespondence

LAVIČKA, Roman: Restaurování nástěnných maleb v kněžišti děkanského kostela Narození Panny Marie ve Vodňanech

HONYS, Vít – STUHLÁ, Pavla: K historii vodňanských varhan

Krajinou Vodňanska

MĚŘINSKÁ, Jitka: Korespondence Jana Zrzavého v pozůstalosti Ludmily Jiřincové z fondů Oddělení knižní kultury Knihovny Národního muzea

MATURKANIČ, Patrik: Náboženský život na poutním místě Lomec počátkem 20. století

BERKA, Rudolf: Vodňanské rybníkářství ve svém vrcholném historickém období

TETOUR, Bohumil: Povodňový rok 1890 v zápisech některých pamětních knih z povodí řek Blanice a Volyňky

Vydavatel: Městské muzeum a galerie Vodňany, ISBN 978-80-904098-3-5. Cena sborníku: 100,- Kč

